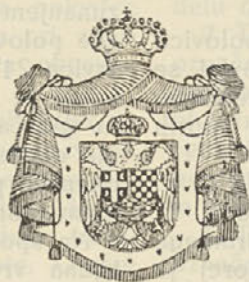

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Razred 37 (1)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Septembra 1930.

PATENTNI SPIS ŠT. 7327

Šenica Jožef, mizarska tovarna, Ljubljana, Jugoslavija.

Tesneno dvigalno okno.

Prijava z dne 9. decembra 1928.

Velja od 1. marla 1930.

Prvenstvena pravica z dne 1. septembra 1928. (Ljubljanski Velesajam).

Dosedaj se v splošnem uporabljajo okna, katerih krila teko na tečajih ali pa se tudi dvigajo. Okna teh znanih konstrukcij pa se ne zapirajo tesno in propuščajo vsled tega v znatni meri mrzel ali topel zrak, kar ima za stanovalce neprijetne posledice in povzroča nepotrebne izdatke za zimsko kurjenje. Tudi običajna okna, pa tudi dvigalna, pri nalivih, ne zadržujejo popolnoma vode, in navadno pride voda v notranjost prostora.

Okno po predmetnem izumu nima navedenih pglavitnih nedostatkov običajnih oken. To okno je zlasti karakterizirano po tesnenju med okenskim podbojem oz. oknjaki in okenskimi krili ter po tesnenju med gornjim in spodnjim okenskim krilom. V podboju okna sta nameščeni dve okenski krili, gornje in spodnje; v vsako krilo pa je lahko vdelano še notranje krilo tako, da je okno dvojno in znaša razdalja med šipami približno 6 cm. Okenska krila se po želji dvigajo in spuščajo po v to svrhu predvideni vodilih. Teža posameznih kril je izenačena s protiuteži tako da obstanejo krila v vsaki poljubni višini. Za tesnenje služi profilirano železo, ki zabranjuje prehod zraka in vode. Gornje krilo prijema v gornji oknjak, spodnje krilo v spodnji oknjak, in to na način, da je na teh mestih zraku uspešno preprečena pot. Obe krili se tudi medsebojno tesno zapirata. Poleg gornjih prednosti, ki jih poseduje predmet izuma, treba še poudarjati, da je tako okno

enostavno v konstrukciji in ceneno v izdelavi. Čiščenje je enostavno in nenevarno, okno nudi več svetlobe kot navadna okna in okno ni zavesam ali pa razdelitvi pohištvu na poti

Te vrste okna imajo tudi prednost, da se okenski podboji lahko istočasno s podboji vrat postavijo na stavbo in torej ni potrebno čakati na okovanje kril, kakor pri običajnih oknih, ki po navadi zadržujejo podjetnike pri izdelavi fasade in ometov.

Slednjič bodi še omenjeno, da se pri teh oknih na enostaven način lahko vdelajo žaluzije, rolete ali platneni zastori.

Predmet izuma je poglobljeno obrazložen na podlagi priloženih risb, na katerih kaže

- sl. 1 okno v pogledu
- sl. 2 stranski del okenskega podboja,
- sl. 3 stranski del okenskega podboja; puščice naznačujejo zaokrenitev okenske polovice v horizontalno lego;
- sl. 4 prerez skozi okno po črti a-a slike 1,
- sl. 5 prerez skozi okno po črti b-b slike 1,
- sl. 6 prerez skozi okno po črti c-c slike 1,
- sl. 7 prerez skozi okno po črti d-d slike 1,
- sl. 8 zakrivljeni utor z vrvico in ojačevalnim železom v pogledu,
- sl. 9 preseki skozi zadnji utor z vrvico in ojačevalnim železom,
- sl. 10 kolesce v kolenu utora, v stranskem pogledu,
- sl. 11 spodnji konec utora s četrtinskim lokom v pogledu,

sl. 12 četrtinski lok spodnje okenske polovice, v stranskem pogledu,

sl. 13 četrtinski lok zgornje okenske polovice, v stranskem pogledu.

Okno ima dve polovici, zgornjo polovico 1 in spodnjo polovico 2. Obe polovici se lahko dvigujeta in spuščata v okenskem podboju po v to svrhu predvidenih utorih 3, 4, 4' in 5.

Vsaka polovica ima zunanje krilo 6, 6', v katero je vdeleno notranje krilo 7, 7'. Krila nosijo šipe in razdalja šip notranjega in zunanjega krila znaša 6 cm; torej je zračna plast med šipami, ki služi kot toplotna izolacija, dovolj široka tako, da je okno kod dvojno okno polno vredno. Notranji krili se lahko v svrhu čiščenja odpreta na znotraj, če se odpre zapora 8 (sl. 4), pri čemer se zavrli notranje krilo okoli navadnih nasadil.

Prednji del 9 podboja je opremljen s profilnim železom 10. Kot profilno železo se uporablja prednostno U-železo, ker dobro preprečuje prehod zraka, po drugi strani pa omogoča dokaj enostavno tesnilno konstrukcijo. Vendar se lahko rabijo tudi drugi pripravniki profili. Da bi se zraku še bolj oteškočil prehod, namestimo lahko dvoje ali več U-želez, ali pa dodenemo ploščato železo 11 (sl. 4) ali pa leseno pero. U-železa se lahko nadomeslijo z lesenim peresom (na utor in pero), vendar pa je v tem primeru zraku prehod nekoliko olajšan.

Za enojna okna ostane konstrukcija v bistvu ista, le da notranja krila odpadejo. Vendar pa se slednje lahko še naknadno namestijo. Tesno zapiranje med gornjim in spodnjim okenskim krilom se izvrši na način, ki je razviden iz slike 6. Krili sta namreč tako prirejena, da pri zaprtju oknu nalegata poševni ploskvi 12 druga na drugi. Da bi bilo zapiranje še tesnejše, se med krili lahko vložijo trakovi 13 iz gume, klobučevine ali pod.

Istotako nalegata krilo 6 gornje okenske polovice in krilo 6' spodnje okenske polovice s poševnimi ploskvami 14 oziroma 15 na gornji oknjak 16 oziroma spodnji oknjak 17. Tudi tu so nameščeni trakovi 18 in 19 iz gume, pločevine ali pod.

Odkapnika 20 in 20' sta konstruirana tako, da odvajata vodo in da obenem služita kot tesnili.

Vsaka okenska polovica ima gornji vodilni čep 21 in spodnji vodilni čep 22, ki tečeta v utorih stranskih delov 23 okenskih podbojev. Utor 5 je izdelan v obliki žleba, utor 3, 4 in 4' ravnotako ali pa je napravljen lahko tudi deloma kot špranje, ki segajo skozi vso debelino lesa. Špranja sega samo do polovice višine okna, kajti ona

služi le spodnjemu vodilnemu čepu. V gornji polovici teče krajši gornji vodilni čep in ima tam utor vedno obliko žleba. V zunanjem utoru teče vrvica 24 gornje okenske polovice, v notranjem utoru 4 in 4' pa vrvica 24' spodnje okenske polovice. Kakor je iz slik 2 in 3 razvidno, se dviga in spušča po notranjem utoru samo spodnja okenska polovica, dočim se zgornja okenska polovica spušča in dviga v zunanjem utoru 3.

Na spodnjem vodilnem čepu 22 je pritrjena vrvica, na katero so obešene uteži 25. Pritrditev vrvice na spodnjem vodilnem čepu okenske polovice se lahko izvrši s pomočjo kolesca, tuljke, ali pa je vrvica pričvrščena direktno v kaki zarezi vodilnega čepa. Vrvice teko preko kolesc, ki so nameščena zgoraj na podboju. Uteži se premikajo v omaricah 26; njih teža mora odgovarjati teži posameznih kril, tako da krila pri dviganju in spuščanju obstanejo v vsaki poljubni legi.

Gornji vodilni čep je krajši kot spodnji, da se ne more zadevati ob vrvico. Omarica, v kateri se nahajajo uteži, ima pokrov 27, ki se lahko sname in s tem omogoča enostaven poseg v notranjost omarice v svrha mazanja, popravit i t. d.

V svrhu čiščenja šip se lahko odpre zgornja ali spodnja okenska polovica popolnoma vodoravno v notranjost sobe. Oseba, ki okno čisti, stoji lahko na tleh v sobi in čiščenje oken postaja s tem zelo enostavno in nenevarno. V svrhu čiščenja se odpre najprej zapah 28 (sl. 6) in spodnja okenska polovica se zaokrene okoli spodnjega vodilnega čepa na znotraj do horizontalne lege. Ako hočemo islo storiti z zgornjo polovico, moramo najprej spodnjo polovico dvigniti v notranjem utoru 4, potem pa spustimo gornjo okensko polovico doli; nato odpremo zapah 28 in okrenemo sedaj to okensko polovico v vodoravno lego.

Da ne bi okenska polovica med čiščenjem, ko se nahaja v vodoravni legi, zdrsnila navzgor, je treba namestiti na spodnjem koncu krila primerno pripravo, ki tako zdrsnjenje prepreči. Kot tako pripravo uporabljamo lahko četrtinski lok, jeziček ali pod. Slika 11 kaže četrtinski lok v pogledu, slika 12 četrtinski lok za spodnjo okensko polovico in slika 13 četrtinski lok za zgornjo okensko polovico, oboje v stranskem pogledu in delnem rezu po črti a-a' sl. 11. Četrtinski lok 29, ki je nameščen na pritrdilnem železu 30 oz. 30' spodnjega vodilnega čepa, nalega pri zaokrenitvi okenske polovice v črtkano na sl. 11 označeno na horizontalno lego, lok 31, ki je pritrjen na okovju 32 oz. 32' stranske stene oken-

skega podboja in prepreči tako zdrsneje okenske polovice navzgor. Pritrdilno železo 30' spodnjega vodilnega čepa in četrtinskega loka zgornje okenske polovice ima koleno 33, v katero posega pri zaprtem oknu zunanje krilo spodnje okenske polovice.

Ako je utor izdelan v obliki žleba, je na vrhici spodnje okenske polovice v višini njenega zgornjega vodilnega čepa nameščeno okroglo ojačevalno železo 34, ki onemogoča, da bi se krilo spodnje okenske polovice drgnilo ob podboje. Ojačevalno železo izpolni namreč utor in ne dovoljuje, da bi se vrnil gornji vodilni čep preveč v utor in da bi s tem prišlo krilo v dotik s stranskim delom podboja.

Utor je v svojem spodnjem delu in na kolenu ter v krožnem delu 5 okovan, da se ne bi les obrabil. Istemu namenu služi tudi kolesce 35, po katerem drsi vrhica spodnje okenske polovice.

Da obdržimo spodnjo okensko polovico zaprto in da se ne bi po krožnem utoru 5 sama odpirala na znotraj, uporabljamo okensko gonilo 36, čigar palice 37 se gibljejo v horizontalni smeri. Palice gonila se zapahnejo v prednjo stran železo 30', s katerim je spodnje vodilo pričvrščeno, na zgornje okensko polovico ter pritiskajo spodnjo okensko polovico proti profilnemu železu 10.

Kakor je razvidno iz opisa, bi bila pot zraka v notranjost vsled posebne konstrukcije okenskega okvira zelo dolga in dela večje število ovinkov tako, da okno ne propušča toplega ali mrzlega zraka, kakor se to dogaja v veliki meri pri navadnih oknih.

Patentni zahtevi:

1. Tesneno dvigalno okno, obstoječe iz okenskega podboja (okvirja) in dveh okenskih polovic (1 in 2), ki se v okvirju lahko spuščata oz. dvigata, pri čemer se gibljejo vodilni čepi (21 in 22) v utorih podboja,

označeno s tem, da služijo obema okenski-ma polovicama kot tesnilni elementi profilna železa (10) nameščena na prednjem delu okenskega podboja.

2. Tesneno dvigalno okno po zahtevu 1, označeno s tem, da se uporablja namesto profilnega železa lesena konstrukcija na utor in pero ter da se tesnilni učinek poveča še s ploščatim železom (11), lesenim peresom ali z nameščanjem večjega števila utorov in peres.

3. Tesneno dvigalno okno po zahtevu 1, označeno s tem, da se zunanji krili obeh okenskih polovic primeta medseboj, oziroma zunanji krili zgornje okenske polovice z gornjim oknjakom, zunanje krilo spodnje okenske polovice s spodnjim oknjakom s poševnimi ploskvami (12, 14 in 15), pri čemer se tesnjenje lahko poveča s trakovi iz gume, klobučevine ali pod., ki se vložijo na vodoravne ploskve prijema.

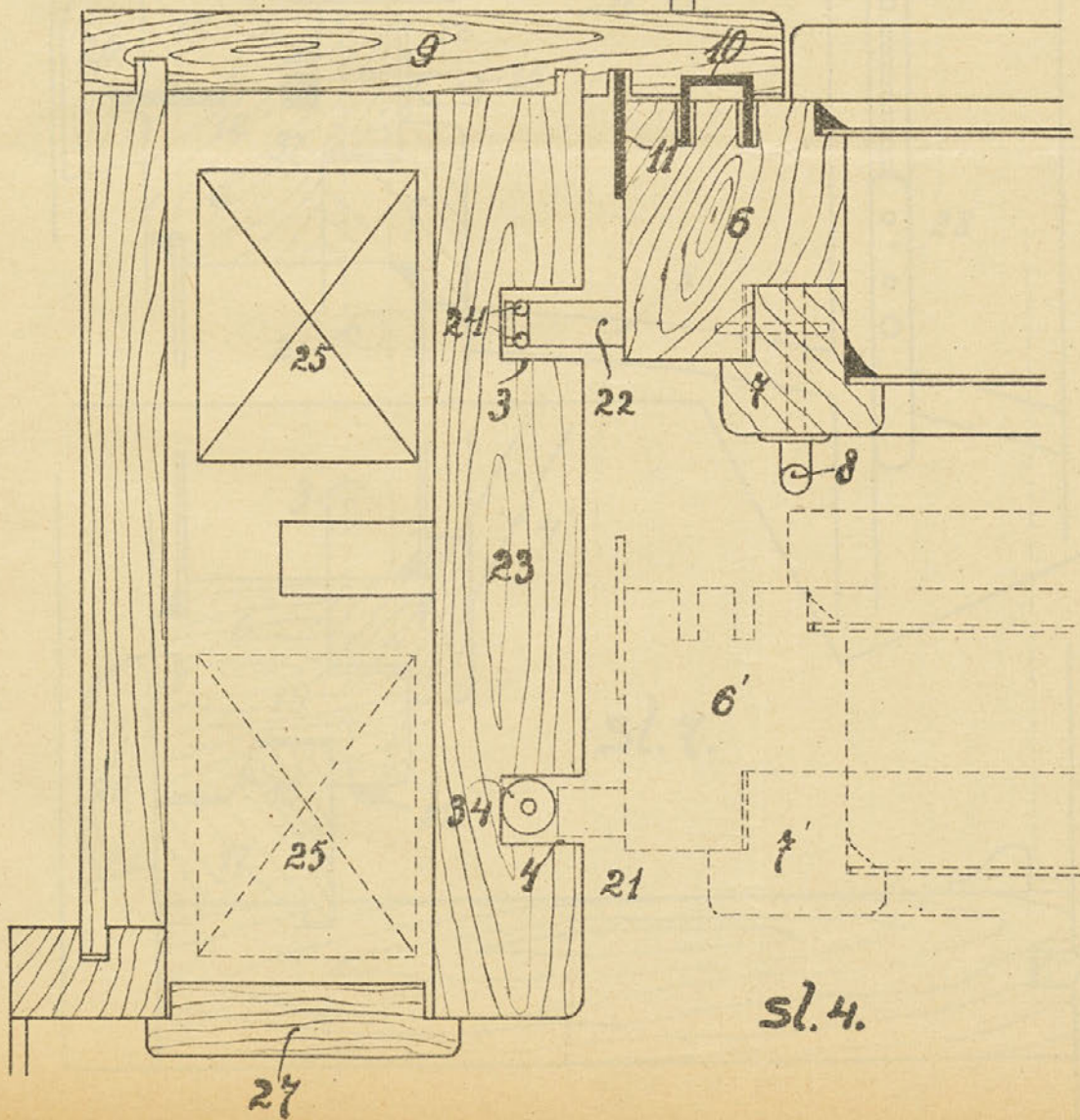
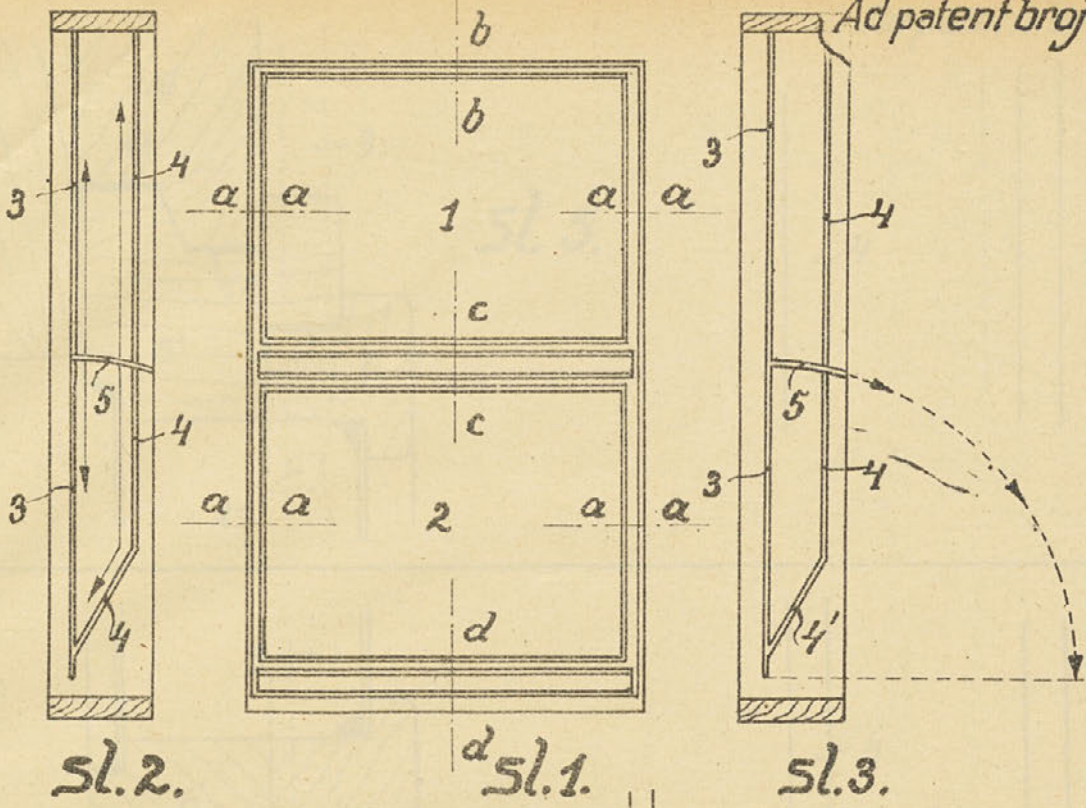
4. Tesneno dvigalno okno po zahtevu 1, označeno s tem, da primejo horizontalne palice okenskega gonila (36) za železo, s katerim je spodnji vodilni čep pričvrščen na gornjo okensko polovico, in pritiskajo spodnjo okensko polovico proti profilnemu železu (10).

5. Tesneno dvigalno okno po zahtevu 1, označeno s tem, da je na spodnji vodilni čep pritrjen četrtinski krožni lok (29), ki prime pri zaokrenitvi okenske polovice v horizontalno lego, v lok, pričvrščen na stranskem delu podboja (31) in onemogoča da bi pri čiščenju zdrsnila dotična okenska polovica navzgor.

6. Tesneno dvigalno okno po zahtevih 1—5 označeno z ojačevalnim železom (34) na vrhici spodnje okenske polovice, katero se namesti v višini gornjega vodilnega čepa in katerega premer je tako odmerjen, da onemogoča pregloboko vpadanje gornjega vodilnega čepa v zadnji utor ter drgnjenje kril spodnje okenske polovice ob stranski del podboja,

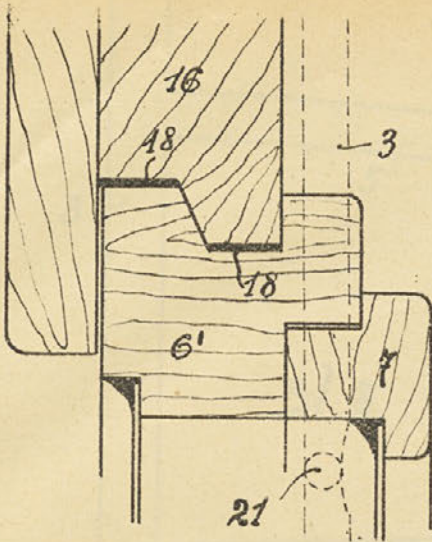

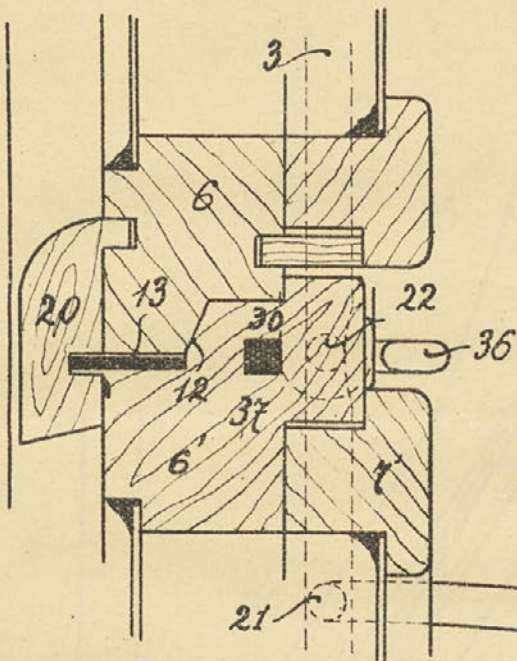
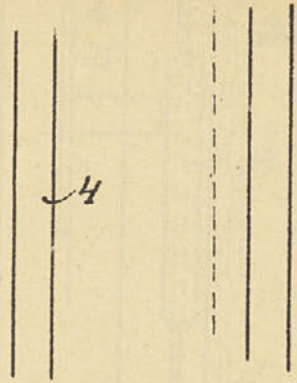

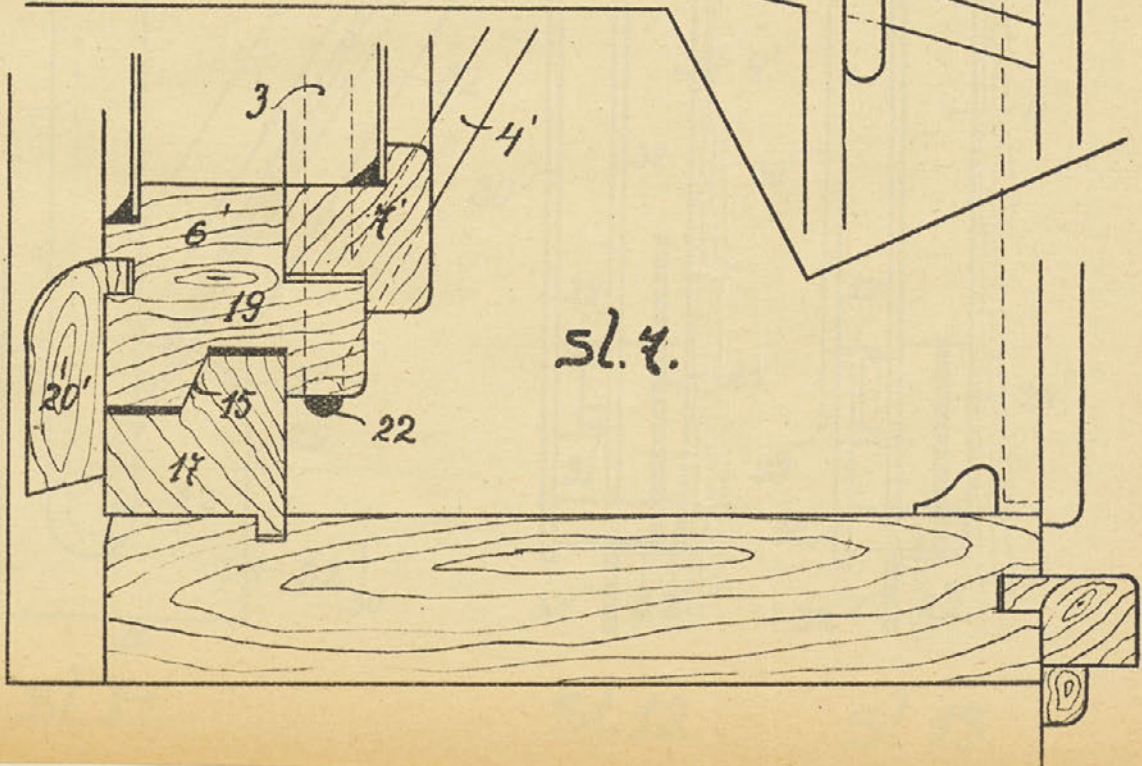
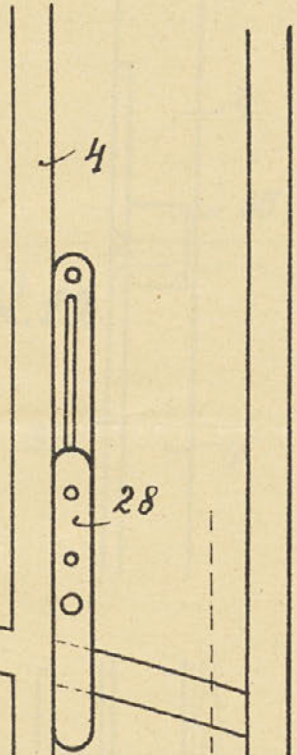

sl. 5.

sl. 6.

sl. 7.

